

BELGISCHE SENAAT.

VERGADERING VAN 25 FEBRUARI 1910.

Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 61, 1^e lid. der provinciale wet.

TOELICHTING.

Oorspronkelijk luidde artikel 61 der provinciale wet als volgt :

« De provinciale raadsleden genieten geene bezoldiging; zij die metter-
woon zijn gevestigd op ten minste een halven myriameter afstands van de
plaats der vergadering, trekken eene vergoeding voor reis- en verblijfkosten.

» De verblijfkosten worden berekend tegen één en een halven frank per
halven myriamer, zonder breuk.

» De vergoeding bedraagt vijf frank voor elken dag aanwezigheid tijdens
den ganschen duur van den zittijd; te dien einde wordt een aanwezig-
heidsregister gehouden. »

In 1895, ten gevolge van een wensch uitgedrukt door de provinciale
Raden van Oost-Vlaanderen en Henegouw, werd door de achtbare
heeren Léger, Cooreman en Audent bij den Senaat ingediend een wets-
voorstel, strekkende om de vergoeding van vijf frank, voorzien bij
artikel 61, te betalen aan al de raadsleden zonder onderscheid, hetzij ze al
of niet verblijven in de hoofdplaats. Het was overigens niet meer dan
billijk zoowel de eenen als de anderen te vergoeden voor het tijdverlies
dat zij leden door de vergaderingen van den Raad; deze algemeene ver-
goeding werd des te noodzakelijker, daar de invoering van algemeen
stemrecht bij de verkiezingen voor de provincie de instelling eenigszins
democratisch had gemaakt.

Harerzijds, maakte de Commissie voor Binnenlandsche Zaken, naar
welke het voorstel was verwezen, van de gelegenheid gebruik om de
regeling der reiskosten te wijzigen, daar deze dagteekende van voor de
instelling der spoorwegen; zij deed het voorstel, dit verouderd stelsel te
vervangen door het toekennen van eene vergoeding, gelijkstaande met den
vervoerprijs per Staatsspoorweg en langs andere vervoerwegen, van de
woonplaats van het raadslid af tot de plaats waar de provinciale Raad
zetelt.

Aldus gewijzigd, werd het voorstel eenparig goedgekeurd door den Senaat ; ook de Kamer nam het eenparig aan, zonder beraadslaging, en het is thans de tekst van artikel 61 der provinciale wet :

« ART. 61. — De provinciale raadsleden hebben geen recht op bezoldiging ; zij ontvangen eenen zitpenning van 5 frank.

» Degenen die op ten minste een halven myriameter afstand van de plaats der vergadering woonachtig zijn, ontvangen bovendien eene vergoeding gelijk aan den prijs der reis, van af de plaats waar zij wonen tot aan die waar de provinciale raad zetelt, op de lijnen van den Staatsspoorweg en van de vervoermaatschappijen.

» De zitpenningen en de vergoeding worden bepaald per dag aanwezigheid, aangeteekend in het register te dien einde gehouden.

» Deze kosten komen ten laste der provincie. » (Wet van 21 maart 1896.)

Tijdens de beraadslaging hadden drie provinciale Senatoren, de heeren Ernest Gilon, Edmond Picard en Henri La Fontaine, voorgesteld de vergoeding, aan elk raadslid toegekend als zitpenning, te verhoogen tot op 10 frank. Dit amendement, gesteund door den heer Paul Janson, toen provinciaal Senator van Luik, werd bestreden door de leden die het voorstel hadden ingediend, alsmede door den verslaggever, den heer F. Cogels. Het werd verworpen door zitten en opstaan.

Te oordeelen naar de bewijsredenen, tijdens de beraadslaging vooruitgezet, schijnt het dat men vooral het oog had op de werklieden, die ten gevolge van de jongste kieshervorming in de provinciale Raden zitting konden krijgen. « Uwe Commissie, zegde de achtbare heer Cogels, is van oordeel dat er geene reden bestaat tot verdubbeling van de vergoeding, als verblijfskosten toegekend door den wetgever van 1836. De levenskosten zijn niet verdubbeld, schier niet vermeerderd sedert dien tijd. De som van 5 frank overtreft ten andere merkelyk het gemiddeld dagloon dat zij, naar de bedoeling van de verschillende voorstellers, moet vervangen. »

De verslaggever van de Middenafdeeling der Kamer, de achtbare heer Dierckx, zegde insgelijks dat de stellers van het Ontwerp vooral dachten aan de werklieden die in de Raden zouden treden. Voor hen zal de som van 5 frank doorgaans hooger zijn dan hun dagloon ; voor de anderen, meer gegoede raadsleden, bestaat geene reden om winst te halen door het vervullen van hun mandaat.

Terloops doen wij aanmerken dat uitstekende werklieden thans meer dan vijf frank per dag verdienen ; 't ware vooral voordeelig dezen aan te treffen in de provinciale Raden, om er de werkende klas te vertegenwoordigen. Deze Raden bestaan evenwel niet uitsluitend uit handwerkslieden en renteniers. Volgens eene statistiek, verleden jaar opgemaakt door den heer Jules Janson, lid van de Bestendige Deputatie van Brabant, telt de Raad van deze provincie — behalve 10 leden wier beroep niet is opgegeven — 25 handelaars en nijveraars, 17 advocaten, 14 grondeigenaars, 8 notarissen, 5 geneesheeren, 5 ingenieurs en bouwmeesters, 4 pachters-landbouwers, 2 leeraars, 1 dagbladschrijver en slechts 2 handwerkslieden.

Is het ernstig, is het mogelijk de echte waarde te bepalen van de uren, ten behoeve van de provinciale belangen onttrokken aan hunne zaken door diegenen van de leden die een vrij beroep uitoefenen of eene private onderneming besturen? Dus moet men een anderen grondslag voor de berekening nemen en hij kan maar geleverd worden door vergelijking met het bedrag van de vergoedingen, doorgaans in onze politieke zeden aangenomen voor andere verkozene vergaderingen. De leden der Kamers trekken eene vergoeding van nagenoeg 11 frank voor al de dagen des jaars — de Kamer vergadere of niet; — zij zijn aanwezig of blijven te huis. — Is het onredelijk eene gelijke vergoeding als zitpenning per vergadering te vergen voor lasthebbers die ten hoogste een twintigtal dagen per jaar zitting houden? « Velen onzer, behalve de werklieden, » zegde de heer Vandendorpe in een verslag over die zaak, in den provincialen raad van Brabant uitgebracht — « hebben geen persoonlijk vermogen; voor hen is het mandaat van provinciaal raadslid eene aanzienlijke opoffering. Eene gansche maand moet men zijne zaken verwaarloosen, zijn werk verlaten, om als vergoeding de fabelachtige som van 75 frank te trekken. Strookt het met de gezonde rede, te beweren dat dit voldoende is?

En het achtbaar raadslid voegde hieraan toe: dat, in de groote gemeenten er niet één Gemeenteraad, niet één Werkrechtersraad meer is, waar de leden niet meer dan 5 frank per zitting trekken. »

In het door ons hierboven vermeld stuk, deed de heer Jules Janson uitschijnen dat de provinciale belangen, te beheeren door de raadsleden, merkelyk in belang zijn toegenomen sedert het opstellen van de wet van 1836:

« In 1835 telde Brabant 577,209 inwoners; deze bevolking bedroeg 1,340,261 inwoners op 't einde van 1903. In 1835, beliepen de uitgaven en ontvangsten te zamen 421,060 frank: dit totaal stijgt tot 5,625,788 frank in 1905. De verhouding van de toeneming is hier 13.36 op 1. Onnoodig te zeggen dat de omvang en de verscheidenheid der door den provincialen Raad te behandelen zaken toenamen, terwijl men uit het verslag over den zittijd van 1836 leert dat te dien tijde de werkzaamheden van den provincialen Raad niet zeer ingewikkeld waren. »

Is het dan te verwonderen dat de provinciale Raad van Brabant herhaaldelyk den wensch uitdrukte het bedrag van den zitpenning te verhoogen? De toestand is overigens dezelfde in de andere provinciën, waar het cijfer der bevolking, het bedrag van de begrooting, de belangrijkheid van de behandelde zaken aanzienlyk grooter werden.

Kan men, anderdeels, nog ernstig beweren, zooals in 1896 in het verslag van de Commissie voor Binnenlandsche Zaken, dat sedert 1836 het leven niet duurder werd? Deze bewering vijftien jaar geleden reeds zeer betwistbaar, kan thans niet langer worden volgehouden. Met reden zegde de achtbare heer Léger in 1895, in de toelichting van zijn voorstel, dat « de uitoefening van een openbaar mandaat geen last mag zijn voor hem die het aanneemt ». Ware het thans niet tegenstrijdig, dit beginsel vooruit te zetten, en toch het vroeger bedrag van de vergoeding te handhaven?

Derhalve hebben wij de eer, den Senaat te verzoeken een voorstel te stemmen, strekkende om het eerste lid van artikel 61 te vervangen door den volgende tekst :

ART. 61. — *De provinciale raadsleden hebben geen recht op bezoldiging; zij ontvangen een zitpenning waarvan het bedrag wordt bepaald door elken provincialen Raad.*

De provinciale Raad van Brabant heeft aangenomen dat de wet een maximum van twintig frank bepale voor den zitpenning. Wij achten het overbodig deze voorzorg te nemen, gezien de vrijheid, aan de provinciale Raden gelaten om naar goeddunken het bedrag van den zitpenning hunner leden te bepalen, onder voorbehoud van het toezicht dat het hooger Bestuur uitoefent op de begrooting waarin de tot dit gebruik bestemde kredieten voorkomen. De toestand is dezelfde ten aanzien van de provinciale Raden. Deze zaak behoort voorzeker tot de bevoegdheid van de provinciën en mochten er misbruiken voorkomen, dit punt ware in laatsten aanleg te beslechten tusschen de lasthebbers en hunne kiezers.

Graaf GOBLET d'ALVIELLA.

Proposition de Loi.

—
ARTICLE UNIQUE.

L'article 61, 1er alinéa, de la loi provinciale est modifié comme suit :

ART. 61. — Les conseillers provinciaux ne reçoivent aucun traitement; ils touchent un jeton de présence dont chacun des Conseils provinciaux détermine le taux.

GOBLET d'ALVIELLA,
ELBERS,
DELANNOY,
HENRICOT.

Wetsvoorstel.

—
EENIG ARTIKEL.

Artikel 61, 1e lid, der provinciale wet wordt gewijzigd als volgt :

ART. 61. — De provinciale raadsleden hebben geen recht op bezoldiging; zij ontvangen een zitpenning waarvan het bedrag wordt bepaald door elken provincialen Raad.